

آیین نامه تعیین سقف حق بیمه شخص ثالث و نحوه تخفیف، افزایش یا تقسیط آن

مصوب ۲۶/۷/۱۳۹۶

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۶/۷/۲۶ به پیشنهاد بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران و تأیید شورای عالی بیمه سلامت کشور و به استناد ماده ۱۸(قانون بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه - مصوب ۱۳۹۵، آیین نامه تعیین سقف حق بیمه شخص ثالث و نحوه تخفیف، افزایش یا تقسیط آن را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱. در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند و سایر اصطلاحات تابع تعاریف مندرج در قانون بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه - مصوب ۱۳۹۵ است:

الف - قانون: قانون بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه - مصوب ۱۳۹۵.

ب - بیمه شخص ثالث: بیمه موضوع ماده (۲) قانون

پ - بیمه گر: شرکت سهامی بیمه ایران و یا هر شرکت بیمه غیردولتی که مجوز فعالیت در رشته بیمه شخص ثالث از بیمه مرکزی را داشته باشد.

ت - بیمه گذار: هر شخص حقیقی یا حقوقی اعم از مالک وسیله نقلیه یا متصرف آن که قرارداد بیمه شخص ثالث را با بیمه گر منعقد می کند.

ث - حق بیمه پایه: حق بیمه ای که قبل از اعمال هرگونه افزایش یا کاهش بابت مواردی از قبیل نوع کاربری و سابقه رانندگی و بیمه ای دارنده برای یک نوع وسیله نقلیه تعیین می شود.

ج - هزینه خسارت واقع شده: خسارت پرداختی در هر سال مالی به اضافه خسارت معوق پایان آن سال منهای خسارت معوق ابتدای آن سال.

ماده ۲. سقف نرخ های حق بیمه پایه بیمه شخص ثالث از حاصل جمع اقلام هزینه ای منهای درآمد سرمایه گذاری به علاوه حاشیه سود به شرح زیر تعیین می شود:

الف - اقلام هزینه ای:

۱. هزینه خسارت شامل مجموع هزینه خسارت واقع شده و هزینه های رسیدگی و ارزیابی خسارت بیمه شخص ثالث است.

۲. هزینه اداری و عمومی شامل سهم بیمه شخص ثالث از کل هزینه های اداری و عمومی بیمه گران است و به نسبت سهم حق بیمه صادره بیمه شخص ثالث از کل حق بیمه صادره بیمه گران محاسبه می شود. حداکثر این هزینه که می تواند در تعیین حق بیمه منظور شود، شش درصد حق بیمه صادره بیمه شخص ثالث است.

۳. هزینه کارمزد فروش و صدور شامل کارمزد و هزینه صدور پرداختی به نمایندگان یا کارگزاران رسمی بیمه بابت شخص ثالث است. حداکثر این هزینه که می تواند در تعیین حق بیمه منظور شود، شش درصد حق بیمه صادره بیمه شخص ثالث است.

۴. هزینه های قانونی موضوع بند (الف) ماده (۲۴) قانون، ماده ۳۰ (قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت) ۲ -). مصوب ۱۳۹۳ و مبالغی که بر اساس قوانین مربوط توسط بیمه گران به حساب خزانه واریز می شود تا در اختیار دستگاه اجرایی ذیربط قرار گیرد.

ب - درآمد سرمایه گذاری:

سود حاصل از سرمایه گذاری ذخایر فنی بیمه شخص ثالث که از حاصل ضرب کل سود حاصل از سرمایه گذاری ذخایر فنی بیمه های غیرزندگی در نسبت سهم ذخایر فنی این بیمه از کل ذخایر فنی بیمه های غیرزندگی به شرح زیر محاسبه می شود و از اقلام هزینه ای کسر می گردد:

ذخایر فنی بیمه شخص ثالث × کل سود حاصل از سرمایه‌گذاری ذخایر فنی بیمه‌های غیرزندگی = درآمد سرمایه‌گذاری کل ذخایر فنی بیمه‌های غیرزندگی

پ. حاشیه سود:

سودی که پس از محاسبات فوق (کسر هزینه‌ها و درآمد سرمایه‌گذاری‌های موضوع بندهای (الف) و (ب) این ماده) بابت سرمایه‌گذاری و خطرپذیری سهامداران شرکت بیمه در محاسبات مربوط به تعیین حق بیمه شخص ثالث منظور می‌شود. حداکثر سودی که می‌تواند در تعیین حق بیمه منظور شود، حداکثر ده درصد حق بیمه صادره است.

تبصره ۱. اقلام هزینه‌ای و درآمد سرمایه‌گذاری موضوع این ماده بر اساس تلفیق اطلاعات آخرین صورت‌های مالی سالانه حسابرسی شده کلیه بیمه‌گرانی که در بیمه شخص ثالث فعالیت داشته‌اند و سایر اطلاعات مورد تأیید بیمه مرکزی از قبیل آمار حوادث رانندگی و تعداد وسایل نقلیه، برای سال مورد نظر محاسبه می‌شود.

تبصره ۲. در اجرای بند (پ) ماده (۱۸) قانون، حداکثر سود موضوع بند (پ) این ماده برای خودروهای سواری ارزان قیمت اقشار متوسط و ضعیف پنج درصد و برای موتور سیکلت سه درصد حق بیمه صادره تعیین می‌شود. مصادیق خودروهای سواری ارزان قیمت در نرخ‌نامه موضوع تبصره (۳) ماده (۱۸) قانون مشخص می‌شود.

تبصره ۳. نرخ‌های حق بیمه پایه که مطابق این ماده و با رعایت فرایند مندرج در ماده (۳) این آیین‌نامه توسط شورای عالی بیمه سلامت کشور محاسبه و ابلاغ می‌شود در سقف نرخ‌های مقرر در تصویب‌نامه شماره ۳۴۶۰۸/ت/۴۱۵۷۴ ک مورخ ۱۳۹۰/۲/۱۹ مجاز است.

ماده ۳. بیمه مرکزی قبل از شروع هر سال، نرخ حق بیمه پایه هر یک از انواع وسایل نقلیه را با رعایت سقف‌ها و الزامات مقرر در ماده (۲) این آیین‌نامه محاسبه و به عنوان نرخ نامه حق بیمه موضوع تبصره (۳) ماده (۱۸) قانون به شورای عالی بیمه پیشنهاد می‌نماید و پس از تعیین نرخ حق بیمه پایه توسط شورای یادشده، حق بیمه پایه انواع وسایل نقلیه را بر اساس نرخ نامه مصوب آن شورا محاسبه و به بیمه‌گر ابلاغ می‌نماید. بیمه‌گر و نمایندگان وی مکلفند جدول مبالغ حق بیمه را در معرض دید متقاضیان قرار دهند.

ماده ۴. حق بیمه پایه آن دسته از وسایل نقلیه‌ای که مشمول هر یک از بندهای جدول زیر باشند، به میزان درصدهای تعیین شده افزایش می‌یابد:

ردیف	مصادیق افزایش حق بیمه پایه	درصد افزایش حق بیمه پایه
۱	وسایل نقلیه سواری یا کاربری آژانس و تاکسی و مافروش شخصی	۱۰
۲	وسایل نقلیه سواری تاکسی و مافروش شخصی بیرون شهری	۲۰
۳	وسایل نقلیه ویژه حمل مواد سوختی مایع و گازی شکل	۲۵
۴	وسایل نقلیه ویژه حمل مواد منفجره و خطرناک	۵۰
۵	وسایل نقلیه مورد استفاده در تعلیم و آزمون رانندگی	۱۵
۶	وسایل نقلیه که برای مسابقات رانندگی به کار می‌روند	۵۰
۷	موتورسیکلت‌هایی که برای مسابقات رانندگی به کار می‌روند	۳۰
۸	وسایل نقلیه‌ای که حسب مقررات ملزم به داشتن معاینه فنی بوده و فاقد آن باشند	۵
۹	وسایل نقلیه‌ای که مجاز به اتصال یدک اضافی باشند بابت اتصال هر یدک اضافی	۱۵
۱۰	وسایل نقلیه ای که بیش از ۱۵ سال از ساخت آنها گذشته باشد	به ازای هر سال مزایا ۱۵ سال، ۲ درصد (حداکثر ۲۰ درصد)
۱۱	وسایل نقلیه ای که دارند آن طبق اطلاعات مندرج در سامانه راهنمایی و رانندگی دارای نمره منفی باشد	به ازای هر نمره منفی در زمان خرید بیمه نامه ۱ درصد (حداکثر ۲۰ درصد)
۱۲	وسایل نقلیه ای که طبق اطلاعات مندرج در سامانه راهنمایی و رانندگی دارای تخلفات حادثه ساز ثبت شده باشند	به ازای هر تخلف حادثه ساز ثبت شده در دوره اعتبار بیمه نامه فنی نیم درصد (حداکثر تا ۴ درصد)

ماده ۵. به حق بیمه پایه آن دسته از وسایل نقلیه که مشمول هر یک از بندهای جدول زیر باشند، به میزان درصدهای تعیین شده تخفیف تعلق می‌گیرد:

ردیف	مصادیق تخفیف حق بیمه پایه	درصد تخفیف حق بیمه پایه
۱	وسایل نقلیه‌ای که برای اولین بار شماره گذاری می شوند	۵
۲	وسایل نقلیه عمومی شهری حمل مسافر با ظرفیت بیش از شش نفر شامل اتوبوس، مینی بوس، ون و استیشن	۵۰
۳	وسایل نقلیه‌ای که دارنده آن وفق آیین نامه موضوع تبصره (۵) ماده (۱۸) قانون دارای گواهینامه معتبر طی دوره‌های آموزشی رانندگی ایمن و کم خطر باشد	۱۰

ماده ۶. در صورتی که خسارتی از محل بیمه نامه پرداخت نشود، بیمه گر موظف است پس از اعمال تخفیفات موضوع ماده (۵) این آیین نامه، از سال دوم به بعد هنگام تجدید بیمه نامه به ازای هر سال پنج درصد و حداکثر هفتاد درصد تخفیف عدم خسارت در حق بیمه پایه موضوع ماده (۳) این آیین نامه اعمال نماید. این تخفیف در جدول موضوع تبصره (۲) این ماده به عنوان واحد محسوب می شود.

تبصره ۱. مادامی که درصد تخفیف عدم خسارتی که به موجب مقررات قبلی به دارنده تعلق گرفته است بیش از درصدهای متعلقه طبق این آیین نامه باشد، هنگام تجدید بیمه نامه درصد تخفیف قبلی ملاک عمل قرار می گیرد.

تبصره ۲. درصد تخفیف عدم خسارت آن دسته از دارندگانی که در مدت اعتبار بیمه نامه موجب پرداخت خسارت از محل بیمه نامه شوند، هنگام تجدید بیمه نامه به تناسب نوع و تعداد خسارت، به شرح جدول زیر کاهش می یابد:

نوع خسارت	تعداد خسارت	یک بار	دو بار	سه بار و بیشتر
مالی		۲۰ واحد	۳۰ واحد	۴۰ واحد
بدنی		۳۰ واحد	۷۰ واحد	۱۰۰ واحد

تبصره ۳. در صورتی که در طول مدت اعتبار بیمه نامه، در یک حادثه بیمه گر هم خسارت مالی و هم خسارت بدنی پرداخت نموده باشد، صرفاً واحدهای مقرر برای خسارت های بدنی ملاک محاسبه خواهند بود.

تبصره ۴. در صورتی که دارنده فاقد تخفیف باشد یا کاهش میزان تخفیف وی براساس جدول فوق بیش از درصد تخفیف سال های قبل باشد، حق بیمه پایه موضوع ماده (۳) این آیین نامه معادل مابه التفاوت آن ها افزایش خواهد یافت.

ماده ۷. حق بیمه پایه ای که با رعایت ماده (۳) این آیین نامه تعیین می شود، برای بیمه نامه های با مدت یک سال است و چنانچه مدت بیمه نامه کمتر از یک سال باشد، حق بیمه پایه آن به شرح جدول زیر محاسبه خواهد شد:

مدت بیمه	حق بیمه پایه بر مبنای حق بیمه یکساله
تا پنج روز	۵ درصد
از شش روز تا پانزده روز	۱۰ درصد
از شانزده روز تا سی روز	۱۵ درصد
از سی و یک روز تا شصت روز	۲۵ درصد
از شصت و یک روز تا نود روز	۳۰ درصد
از نود و یک روز تا صد و بیست روز	۴۰ درصد
از صد و بیست و یک روز تا صد و پنجاه روز	۵۰ درصد
از صد و پنجاه و یک روز تا صد و هشتاد روز	۶۰ درصد
از صد و هشتاد و یک روز تا دویست و هشتاد روز	۸۰ درصد
از دویست و هشتاد و یک روز تا سیصد و شصت و پنج روز	۱۰۰ درصد

ماده ۸. بیمه گر مجاز است با رعایت شرایط زیر حق بیمه شخص ثالث بیمه نامه های یک ساله را به صورت اقساطی دریافت نماید:

الف. در صورتی که شخص حقوقی متعهد شود که اقساط حق بیمه وسایل نقلیه متعلق به خود یا کارکنان خود و یا والدین، همسر و یا اولاد کارکنان را از حقوق آن ها کسر و در وجه بیمه گر پرداخت نماید، باید حداقل بیست و پنج درصد مبلغ حق بیمه همزمان با صدور بیمه نامه دریافت گردد و باقیمانده حق بیمه به نحوی تقسیط شود که کل حق بیمه حداکثر در شش ماه اول اعتبار بیمه نامه وصول شود.

ب. برای سایر اشخاص حقیقی در صورتی که حداقل پنجاه درصد مبلغ حق بیمه همزمان با صدور بیمه‌نامه دریافت گردد و باقی‌مانده حق بیمه به نحوی تقسیط شود که کل حق بیمه حداکثر در شش ماه اول اعتبار بیمه‌نامه وصول شود.

تبصره ۱. بیمه‌گر موظف است در بیمه‌نامه قسطی مبلغ هر قسط و سررسید آن را درج نماید.

تبصره ۲. در صورت انتقال مالکیت وسیله نقلیه به دیگری، انتقال گیرنده مسئول پرداخت اقساط باقیمانده حق بیمه (اعم از سررسید شده یا سررسید نشده) خواهد بود.

تبصره ۳. تاخیر در پرداخت یا عدم پرداخت اقساط حق بیمه رافع مسئولیت بیمه‌گر در قبال زیان دیدگان و سایر اشخاص ذی‌نفع نیست و بیمه‌گر موظف به ایفای تعهدات قانونی مربوط است.

ماده ۹. چنانچه بیمه‌گذار، بیمه‌گر جدیدی را برای تجدید بیمه شخص ثالث انتخاب نماید، بیمه‌گر جدید موظف است با توجه به سوابق قبلی وی طبق مفاد این آیین نامه، حق بیمه مربوط را با اعمال تخفیفات و اضافه نرخ‌های وی محاسبه و دریافت نماید.

ماده ۱۰. نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است ظرف سه ماه پس از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه، امکان دسترسی بیمه مرکزی و صندوق تامین خسارت‌های بدنی را به سوابق تخلفات و تصادفات رانندگان و نمرات منفی ثبت شده فراهم نماید تا در اختیار بیمه‌گر قرار گیرد.

ماده ۱۱. نحوه اجرای این آیین‌نامه در خصوص ثبت اطلاعات و بیمه نمودن خودروهای نیروهای مسلح و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان‌های وابسته و خودروهای متعلق به دستگاه‌های امنیتی طبق دستورالعمل مشترکی خواهد بود که توسط بیمه مرکزی و وزارتخانه‌های دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و اطلاعات تهیه و ابلاغ می‌شود.

معاون اول رئیس‌جمهور - اسحاق جهانگیری

ماده ۱۸. قانون بیمه اجباری خسارات واردشده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه:

ماده ۱۸- آیین‌نامه مربوط به تعیین سقف حق بیمه موضوع این قانون و نحوه تخفیف، افزایش یا تقسیط آن توسط بیمه مرکزی تهیه می‌شود و پس از تأیید شورای عالی بیمه به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

در آیین‌نامه مذکور باید عوامل زیر مدنظر قرار گیرد:

الف. ویژگی‌های وسیله نقلیه از قبیل نوع کاربری، سال ساخت و وضعیت ایمنی آن

ب. سوابق رانندگی و بیمه‌ای دارنده شامل نمرات منفی و تخلفات ثبت‌شده توسط نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موضوع قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی، خسارت‌های پرداختی توسط بیمه‌گر یا صندوق، بابت حوادث منتسب به وی

پ. رایج بودن استفاده از وسیله نقلیه برای اقشار متوسط و ضعیف شامل موتورسیکلت و خودروهای سواری ارزان‌قیمت

در آیین‌نامه موضوع این ماده باید ملاحظات اجتماعی در تعیین حق بیمه وسایل نقلیه پرکاربرد اقشار متوسط و ضعیف جامعه مدنظر قرار گیرد.

تبصره ۱. بیمه مرکزی موظف است با همکاری نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران ترتیبی اتخاذ کند که حداکثر تا پایان برنامه پنجساله ششم توسعه، امکان صدور بیمه‌نامه شخص ثالث براساس ویژگی‌های «راننده» فراهم شود. تا آن زمان، سوابق رانندگی و بیمه‌ای شخصی که پلاک وسیله نقلیه به نام اوست و خسارت‌های پرداختی بابت حوادث منتسب به وی ملاک عمل است.

تبصره ۲. در آیین‌نامه موضوع این ماده نحوه تخفیف یا افزایش در حق بیمه به‌صورت پلکانی و متناظر به تفکیک در مورد خسارات مالی و بدنی تعیین می‌شود.

تبصره ۳. نرخنامه حق بیمه موضوع این قانون در ابتدای هر سال با رعایت آیین نامه مصوب هیأت وزیران به وسیله بیمه مرکزی محاسبه و پس از تأیید شورای عالی بیمه، ابلاغ می شود. در جلسات شورای عالی بیمه برای تعیین نرخنامه موضوع این تبصره دبیر کل اتحادیه (سندیکای) بیمه گران و دو نفر صاحب نظر به انتخاب اتحادیه (سندیکای) بیمه گران ایران با حق رأی شرکت می کنند. همچنین رئیس کل بیمه مرکزی در جلسات مذکور حق رأی دارد.

تبصره ۴. شرکتهای بیمه می توانند تا دو و نیم درصد (۲٪/۵) کمتر از نرخهای مصوب شورای عالی بیمه را ملاک عمل خود قرار دهند. اعمال تخفیف بیشتر از دو و نیم درصد (۲٪/۵) توسط شرکتهای بیمه، منوط به کسب مجوز از بیمه مرکزی است. بیمه مرکزی در اعطای این مجوز باید توانگری مالی شرکت و شرایط عمومی بازار و حفظ رقابت پذیری شرکتهای بیمه را مدنظر قرار دهد. همچنین شرکتهای بیمه می توانند در صورت ارائه خدمات ویژه به مشتریان، با تأیید بیمه مرکزی تا دو و نیم درصد (۲٪/۵) بیش از قیمتهای تعیین شده توسط بیمه مرکزی، از بیمه گذار دریافت کنند.

تبصره ۵. شرکتهای بیمه موظفند در چهارچوب ضوابط مربوط نسبت به اعطای تخفیف به رانندگانی که دوره های آموزشی رانندگی ایمن و کم خطر را سپری نموده و موفق به اخذ گواهینامه مربوط شده اند، اقدام کنند. آیین نامه مربوط به این تبصره به پیشنهاد بیمه مرکزی و نیروی انتظامی به تصویب هیأت وزیران می رسد.